

LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Jn 1,1-18

Karácsony ünnepi szentmise („C” év)

Az Ige testté lett, és közöttünk lakott

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent János könyvéből

Az Ige testté lett, és közöttünk lakott

Kezdetben volt az Ige. Az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige. Ő volt kezdetben Istennél. Minden őáltala lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett. Őbenne élet volt, és ez az élet volt az emberek világossága. A világosság a sötétségben világít, de a sötétség nem fogadta be.

Föllépett egy ember, akit Isten küldött: János volt a neve. Azért jött, hogy tanúságot tegyen: tanúságot a világosságról, hogy mindenki higgyen általa. Nem ő volt a világosság, ő csak azért jött, hogy tanúságot tegyen a világosságról.

Az Ige az igazi világosság volt, amely a világba jött, hogy megvilágítson minden embert. A világban volt, és a világ őáltala lett, de a világ nem ismerte fel őt. A tulajdonába jött, de övéi nem fogadták be. Mindazoknak azonban, akik befogadták, hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek; azoknak, akik hisznek benne, akik nem vér szerint, nem a test kívánságából, és nem is a férfi akaratából, hanem Istentől születtek.

És az Ige testté lett, és közöttünk lakott. Mi pedig láttuk az ő dicsőségét, mely az Atya Egyszülöttjének dicsősége, telve kegyelemmel és igazsággal.

János tanúságot tett róla, amikor ezt hirdette: „Ő az, akiről mondtam, hogy utánam jön, de megelőz engem, mert előbb volt, mint én.” Hiszen mi mindannyian az ő teljességéből nyertünk kegyelemből kegyelmet. A törvényt ugyanis Mózes által kaptuk, a kegyelem és az igazság azonban Jézus Krisztus által valósult meg.

Istent soha senki nem látta, Isten Egyszülöttje, aki az Atya kebelén van, ő nyilatkoztatta ki.

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

¹ Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος.

Kezdetben volt az Ige, és az Ige Isten iránt volt, és Isten volt az Ige.

² οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν.

Ez volt kezdetben az Isten iránt.

³ πάντα δι’ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν. ὃ γέγονεν

Minden őáltala lett, és őnélküle egy dolog sem lett, ami lett.

⁴ ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων

Őbenne élet volt, és az élet volt az emberek világossága:

⁵ καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

És a világosság a sötétségben ragyog, és a sötétség nem fogadta őt be.

⁶ Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης

Lett egy ember, Istentől küldött, neve neki János:

⁷ οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι’ αὐτοῦ.

Ez tanúskodásra jött, hogy tanúskodjék a világosságról, hogy mindenki higgyen őáltala.

⁸ οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ’ ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.

Nem az volt a világosság, hanem hogy tanúskodjék a világosságról.

⁹ ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.

Az igazi világosság, amely megvilágosít minden embert, a világba jött.

¹⁰ Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι’ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.

A világban volt, és a világ őáltala lett, és a világ nem ismerte őt.

¹¹ εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.

Sajátjába jött, és az övéi nem fogadták be őt.

¹² ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ,

Ahányan viszont befogadták őt, azoknak hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek, az ő nevében hívóknak,

¹³ οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ’ ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν.

Akik nem vérből, sem test akaratából, sem férfi akaratából, hanem az Istentől születtek.

¹⁴ Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας

És az Ige test lett és mi közöttünk (bennünk) vert sátrat, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atyától egyszülött dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal.

¹⁵ Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· Οὗτος ἦν ὃν εἶπον· Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν·)

János tanúskodik őrála és megkiáltotta mondva: Ez volt, akit mondtam, az utánam jövő előttem volt, mert előbb volt nálam.

¹⁶ Ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος·

Mert mi mindnyájan az ő teljességéből kaptunk kegyelmet kegyelem helyébe:

¹⁷ ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

Mert a törvény Mózes által adatott, a kegyelem és az igazság pedig Jézus Krisztus által lett.

¹⁸ θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς θεὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

Istent soha sem látta senki: az egyszülött Isten, az Atya keble felé lévő, az jelentette ki.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹ IN PRINCIPIO ERAT VERBUM, ET VERBUM ERAT APUD DEUM, ET DEUS ERAT VERBUM.

¹ Kezdetben volt az Ige, az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige,

¹ Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige.

¹ Az isteni Ige Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt,

¹ Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge.

¹ Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige.

² HOC ERAT IN PRINCIPIO APUD DEUM.

² Ő volt kezdetben Istennél.

² Ő volt kezdetben Istennél.

² *mert Isten volt az Ige. Ő volt kezdetben Istennél.*

² *Ez kezdetben az Istennél vala.*

² Ő volt kezdetben Istennél.

³ OMNIA PER IPSUM FACTA SUNT, ET SINE IPSO FACTUM EST NIHIL, QUOD FACTUM EST;

³ Minden általa lett, nélküle semmi sem lett, ami lett.

³ Minden általa lett, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett.

³ *Minden ő általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett.*

³ *Minden ő általa lett és nála nélkül semmi sem lett, a mi lett.*

³ Minden általa lett, és nélküle semmi sem lett. Ami létrejött, abban

⁴ IN IPSO VITA ERAT, ET VITA ERAT LUX HOMINUM,

⁴ Benne az élet volt, s az élet volt az emberek világossága.

⁴ Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága.

⁴ *Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága.*

⁴ *Ő benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága;*

⁴ Ő volt az élet, és ez az élet volt az emberek világossága.

⁵ ET LUX IN TENEBRIS LUCET, ET TENEBRAE EAM NON COMPREHENDERUNT.

⁵ A világosság világít a sötétségben, de a sötétség nem fogta fel.

⁵ A világosság a sötétségben világít, de a sötétség azt nem fogta föl.

⁵ *A világosság a sötétségben világít, de a sötétség nem fogta föl.*

⁵ *És a világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be azt.*

⁵ A világosság ragyog a sötétségben, és a sötétség nem tartóztatta fel.

⁶ FUIT HOMO MISSUS A DEO, CUI NOMEN ERAT IOANNES;

⁶ Föllépett egy ember, az Isten küldte, s János volt a neve.

⁶ Volt egy ember, akit Isten küldött, János volt a neve.

⁶ *Jött egy ember, akit Isten küldött. János volt a neve.*

⁶ *Vala egy Istentől küldött ember, kinek neve János.*

⁶ Megjelent egy ember, akit Isten küldött. János volt a neve.

⁷ HIC VENIT IN TESTIMONIUM, UT TESTIMONIUM PERHIBERET DE LUMINE, UT OMNES CREDERENT PER ILLUM.

⁷ Azért jött, hogy tanúságot tegyen, tanúságot a világosságról, hogy mindenki higgyen általa.

⁷ Tanúskodni jött, hogy tanúskodjék a világosságról, s mindenki higgyen általa.

⁷ *Azért jött, hogy tanúságot tegyen, tanúságot tegyen a világosságról, hogy mindenki higgyen általa.*

⁷ *Ez jött tanúbizonyságul, hogy bizonyágot tegyen a világosságról, hogy mindenki higgyen ő általa.*

⁷ Tanúságtétel végett jött: hogy tanúságot tegyen a világosságról, azért, hogy mindenki higgyen általa.

⁸ NON ERAT ILLE LUX, SED UT TESTIMONIUM PERHIBERET DE LUMINE.

⁸ Nem ő volt a világosság, csak tanúságot kellett tennie a világosságról.

⁸ Nem ő volt a világosság, csak tanúságot kellett tennie a világosságról.

⁸ *Nem ő volt a világosság, hanem (azért jött), hogy tanúságot tegyen a világosságról.*

⁸ *Nem ő vala a világosság, hanem jött, hogy bizonyágot tegyen a világosságról.*

⁸ Nem ő volt a világosság, hanem azért jött, hogy tanúságot tegyen a világosságról.

⁹ ERAT LUX VERA, QUAE ILLUMINAT OMNEM HOMINEM, VENIENS IN MUNDUM.

⁹ (Az Ige) volt az igazi világosság, amely minden embert megvilágosít.

⁹ Az igazi világosság, aki minden embert megvilágosít, a világba jött.

⁹ *Az igazi világosság, amely minden embert megvilágosít, a világba jött.*

⁹ *Az igazi világosság eljött volt már a világba, a mely megvilágosít minden embert.*

⁹ Az igazi világosság volt az, aki a világba jöve megvilágosít minden embert.

¹⁰ IN MUNDO ERAT, ET MUNDUS PER IPSUM FACTUS EST, ET MUNDUS EUM NON COGNOVIT.

¹⁰ A világba jött, a világban volt, általa lett a világ, mégsem ismerte föl a világ.

¹⁰ A világban volt, a világ őáltala lett, de a világ nem ismerte fel őt.

¹⁰ *A világban volt, Ő általa lett a világ, mégsem ismerte föl a világ.*

¹⁰ *A világban volt és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt.*

¹⁰ A világban volt, és a világ általa lett, és a világ nem ismerte fel.

¹¹ IN PROPRIA VENIT, ET SUI EUM NON RECEPERUNT.

¹¹ A tulajdonába jött, de övéi nem fogadták be.

¹¹ A tulajdonába jött, övéi azonban nem fogadták be.

¹¹ *Tulajdonába jött, de az övéi nem fogadták be.*

¹¹ *Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadák be őt.*

¹¹ Tulajdonába jött, és az övéi nem fogadták be.

¹² QUOTQUOT AUTEM ACCEPERUNT EUM, DEDIT EIS POTESTATEM FILIOS DEI FIERI, HIS, QUI CREDUNT IN NOMINE EIUS,

¹² Ám akik befogadták, azoknak hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek. Azoknak, akik hisznek nevében,

¹² Mindazoknak azonban, akik befogadták, hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek; azoknak, akik hisznek az ő nevében,

¹² Ám azoknak, akik befogadták, hatalmat adott, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, aki hisznek nevében,

¹² Valakik pedig befogadák őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, a kik az ő nevében hisznek;

¹² De mindazoknak, akik befogadták, hatalmat adott arra, hogy Isten fiaivá legyenek; mindazoknak, akik hisznek az ő nevében:

¹³ QUI NON EX SANGUINIBUS NEQUE EX VOLUNTATE CARNIS NEQUE EX VOLUNTATE VIRI, SED EX DEO NATI SUNT.

¹³ akik nem a vérnek vagy a testnek a vágyából s nem is a férfi akaratából, hanem Istentől születtek.

¹³ akik nem a vérből, sem a test ösztönéből, sem a férfi akaratából, hanem Istenből születtek.

¹³ *akik nem a vér vagy a test vágyából, nem férfi akaratából, hanem Istenből születtek.*

¹³ *A kik nem vérből, sem a testnek akaratából, sem a férfúnak indulatjából, hanem Istentől születtek.*

¹³ akik nem vérből, nem a test akaratából, nem a férfi akaratából, hanem Istentől nemzettek.

¹⁴ ET VERBUM CARO FACTUM EST ET HABITAVIT IN NOBIS; ET VIDIMUS GLORIAM EIUS, GLORIAM QUASI UNIGENITI A PATRE, PLENUM GRATIAE ET VERITATIS.

¹⁴ S az Ige testté lett, és közöttünk élt. Láttuk dicsőségét, az Atya Egyszülöttének dicsőségét, akit kegyelem és igazság tölt be.

¹⁴ Az Ige testté lett, és köztünk lakott, és mi láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttének dicsőségét, aki telve volt kegyelemmel és igazsággal.

¹⁴ *Az Ige testté lett, és köztünk élt. Láttuk dicsőségét, az Atya Egyszülöttének dicsőségét, akit kegyelem és igazság tölt be.*

¹⁴ *És az Íge testté lett és lakozék mi közöttünk (és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), a ki teljes vala kegyelemmel és igazsággal.*

¹⁴ És az Ige testté lett, és közöttünk lakozott, és láttuk dicsőségét: az Atyától való egyszülött Fiú dicsőségét, aki az igazság ajándékával teljes.

¹⁵ IOANNES TESTIMONIUM PERHIBET DE IPSO ET CLAMAT DICENS: “HIC ERAT, QUEM DIXI: QUI POST ME VENTURUS EST, ANTE ME FACTUS EST, QUIA PRIOR ME ERAT”.

¹⁵ János tanúbizonyságot tett róla, amikor azt mondta: „Ez az, akiről hirdettem: Aki nyomomba lép, nagyobb nálam, mert előbb volt, mint én.”

¹⁵ János tanúságot tesz róla, és hirdeti: »Ő az, akiről ezt mondtam: Aki utánam jön, megelőz engem, mert előbb volt, mint én.«

¹⁵ *János hangos szóval tanúságot tesz róla: „Ő az, akiről hirdettem: Aki nyomomba lép, nagyobb nálam, mert előbb volt, mint én.”*

¹⁵ *János bizonyágot tett ő róla, és kiáltott, mondván: Ez vala, a kiről mondám: A ki utánam jó, előttem lett, mert előbb volt nálamnál.*

¹⁵ János tanúságot tesz róla, és kiált: „Ő volt az, akiről megmondtam: »Aki utánam jön, nálam feljebb való, mert előbb volt, mint én.«”

¹⁶ ET DE PLENITUDINE EIUS NOS OMNES ACCEPIMUS, ET GRATIAM PRO GRATIA;

¹⁶ Mindannyian az ő teljességéből részesültünk, kegyelmet kegyelemre halmozva.

¹⁶ Mi mindnyájan az ő teljességéből kaptunk kegyelmet kegyelemre halmozva.

¹⁶ *Mindnyájan az ő teljességéből kaptunk, kegyelmet kegyelemre halmozva.*

¹⁶ *És az ő teljességéből vettünk mindnyájan kegyelmet is kegyelemért.*

¹⁶ Igen, mi valamennyien az ő teljességéből részesedtünk: ajándék egy másik ajándék helyébe.

¹⁷ QUIA LEX PER MOYSEN DATA EST, GRATIA ET VERITAS PER IESUM CHRISTUM FACTA EST.

¹⁷ Mert a törvényt Mózes közvetítette, a kegyelem és az igazság azonban Jézus Krisztus által lett osztályrészünk.

¹⁷ Mert a törvényt Mózes által kaptuk, a kegyelem és az igazság pedig Jézus Krisztus által valósult meg.

¹⁷ *A törvényt Mózes közvetítette, a kegyelem és az igazság Jézus Krisztus által valósult meg.*

¹⁷ *Mert a törvény Mózes által adatott, a kegyelem pedig és az igazság Jézus Krisztus által lett.*

¹⁷ Ugyanis a Törvény Mózes által adatott, az igazság ajándéka pedig Jézus Krisztus által jelent meg.

¹⁸ DEUM NEMO VIDIT UMQUAM; UNIGENITUS DEUS, QUI EST IN SINUM PATRIS, IPSE ENARRAVIT.

¹⁸ Istent nem látta soha senki, az Egyszülött Isten nyilatkoztatta ki, aki az Atya ölén van.

¹⁸ Istent soha senki nem látta: az egyszülött Isten, aki az Atya kebelén van, ő nyilatkoztatta ki.

¹⁸ *Istent nem látta soha senki. az egyszülött Isten, aki az Atya keblén nyugszik, Ő nyilatkoztatta ki.*

¹⁸ *Az Istent soha senki nem látta; az egyszülött Fiú, a ki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt.*

¹⁸ Istent soha senki sem látta: az egyszülött Fiú – Isten, aki az Atya keblén van – ő adott útmutatást.

1.3. BEHATÁROLÁS

Szakaszunk, a híres Logosz-himnusz (Jn 1,1-18) János evangéliumának kezdetén található. Az előszó tizennyolc verse az evangélium nyitánya, melyben összefoglalva megjelenik a következő 21 fejezet lényege. Indító és előremutató szakasz. Az 1,19-től már Keresztelő János tanúságtételéről, a 35. verstől pedig az első tanítványok Jézushoz való csatlakozásáról olvashatunk.

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

János evangélista, eltérően a Máté- és a Lukács – evangéliumtól, nem beszél Jézus gyermekség-történetéről, mégis művének elején ezzel a szakasszal kívánja megalapozni és bevezetni az Úr nyilvános működésének bemutatását. Rámutat az Ige üdvösségtörténeti szerepére.

Az Ige a második isteni személy: az Atya Egyszülöttje, a Fiú, aki öröktől fogva van, s aki által történik a teremtés. Ő testet ölt Jézusban, hogy eddig nem tapasztalt módon velünk legyen, s hogy megismertesse a világgal az Atyát. Ő az élet, aki életet ad. Ő az igazság, aki fényt hoz a bűn sötétségébe. Ő az, akinek földi tevékenységét Keresztelő János szolgálata készíti elő. Sokan elutasítják, de azokat, akik hisznek benne, megdicsőíti: Isten fiaivá teszi.

Ezzel a szép, emelkedett hangvételi himnusszal teremti meg tehát evangéliumának alaphangját és alapívét az evangélista, aki a továbbiakban részletesebben fejti majd ki az itt megemléltetteket.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

ὁ λόγος (*ho logosz*) szó, szólás, kijelentés, beszéd, írás (Jn 1,1.14)

Ennek a gazdag jelentéstartalommal rendelkező kifejezésnek ebben a szakaszban sajátos árnyalata van: a teremtő Szót, az Igét, Isten Igéjét jelöli, aki Isten maga, aki dinamikus kapcsolatban van Istennel (finom utalás a Szentháromság belső szeretetviszonyaira) (Jn 1,1.18). Őáltala lett minden. A Teremtés könyvének elején is láthatjuk, hogy Isten beszédével, vagyis a Szavával, az Igéjével teremt (Ter 1,3). Az Ige az, aki megtestesül (Jn 1,14), s egy új teremtés kezdete lesz. Isten Igéje a Jelenések könyvében a fehér lovas szimbólumában is megjelenik, dicsőséges győztesként (Jel 19,13). Az Ige, vagyis a második isteni személy ott áll tehát a jánosi teológiában az üdvtörténet kezdetén (teremtés), a középpontjában (megtestesülés) és annak végső beteljesülésénél (az utolsó ítélet).

ἐσκήνωσεν (*eszkénószén*) sátorban lakni, lakozni; sátorozni, sátrat verni (Jn 1,14)

A „sátor” főnév az Ószövetség görög fordításában (Septuaginta) a szövetség sátrát is jelöli (vö. Kiv 33,9), ami az Úr jelenlétének, dicsőségének kinyilatkoztatásának a titokzatos színtere, ahol Mózes találkozik Istennel. A testté, hússá lett Ige közöttünk – szó szerint bennünk- sátorozott, vert sátrat (Jn 1,14), ami tehát az ószövetségi előzménynek a rendkívüli beteljesülése. Isten már nem csupán egy kézzel épített sátorban lakik, hanem hús- vér ember lesz: Jézusban valóságosan jelen van, közöttünk lakik. A „sátorozni” kifejezés az Újszövetségben csupán Jánosnál fordul elő: az evangéliumban csak itt, ami a szó sajátos jelentését hangsúlyozza (Jn 1,14), továbbá a Jelenések könyvében, ahol a mennyben való lakozást jelöli (Jel 7,15; 12,12; 13,6; 21,3). Ez utóbbi hirdeti, hogy a mennyországban Isten örökre az emberekkel fog lakni. A megtestesülés tehát Isten velünk-létének csodálatos és titokzatos megvalósulása itt a földön, ami kezdete annak a folyamatnak, ami a mennyben fog végérvényesen beteljesülni (vö. Jel 21,3-4)!

εἶδρακεν (*heóráken*) lát, belát, megismer (Jn 1,18)

Ez a görög ige nemcsak a nézést, hanem a látást, a belátást, a megismerést is jelenti. A kinyilatkoztatás egyik szakkifejezése Jánosnál: Istent, illetve hogy ki Ő önmagunktól nem ismerhetjük. Az Egyszülött Isten, vagyis az Ige az, aki „megláttatja”, azaz feltárja előttünk Őt, hiszen bensőséges, szoros kapcsolatban van az Atyával (Jn 1,18; 3,11; 5,37; 6,46; 8,38; 14,9). Jézus küldetése ez: megismertetni mindenkivel az Atyát. Nátánáel is ezt az ígéretet kapja az Úrtól (Jn 1,50). A tanítvány magatartása tehát a Jézusra való odafigyelés, mert így ismerheti csak meg Istent. S mindaz, aki Jézus által megismerte Istent, arra kap meghívást, hogy részt vegyen a Fiúnak ebben a küldetésében. Az apostolok így fogadják Tamást: „Láttuk az Urat” (Jn 20,25), vagyis hirdetik, feltárják, hogy ki Ő.

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok János evangéliumán belül

Jn 1,27.30 aki a nyomomba lép, s akinek még a saruszíját sem vagyok méltó megoldani. (...) Róla mondtam: A nyomomba lép valaki, aki nagyobb nálam, mert előbb volt, mint én.

Jn 3,5-6.11.16.19 Erre Jézus azt mondta: „Bizony, bizony, mondom neked: Aki nem vízből és (Szent)lélekből születik, az nem megy be az Isten országába. Ami a testből születik, az test, ami a Lélekből születik, az lélek. (...) Bizony, bizony, mondom neked: arról beszélünk, amit tudunk, s arról tanúskodunk, amit láttunk, mégsem fogadjátok el tanúságtételünket. (...) Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen. (...) Ez az ítélet: a világosság a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert tetteik gonoszak voltak.

Jn 3,34-35 Akit ugyanis az Isten küldött, az az Isten szavait közvetíti, mert hisz (Isten) nem méri szűken a Lelket, amikor adja. Az Atya szereti a Fiút, s mindent a kezébe adott.

Jn 5,26 Amint ugyanis az Atyának élete van önmagában, a Fiúnak is megadta, hogy élete legyen önmagában

Jn 5,33.35.37.43 Jánoshoz fordultatok, s ő tanúságot tett az igazságról. (...) (János) égő és világító lámpa volt, de csak ideig-óráig akartatok a fényében gyönyörködni.(...) Tehát maga az Atya tesz mellettem tanúságot, aki küldött. Ám ti sem szavát nem hallottátok, sem színét nem láttátok. (...) Atyám nevében jöttem, s nem fogadtatok el. De ha valaki a maga nevében jönne, azt elfogadnátok.

Jn 6,46 Nem mintha valaki is látta volna az Atyát, csak aki az Istentől van, az látta az Atyát.

Jn 8,12 Egy másik alkalommal így beszélt Jézus: „Én vagyok a világ világossága. Aki követ, nem jár többé sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága.”

Jn 10,30 S én és az Atya egy vagyunk.

Jn 11,27 „Igen, Uram – felelte (Márta) –, hiszem, hogy te vagy a Messiás, az Isten Fia, aki a világba jön.”

Jn 12,35.46 Jézus így válaszolt: „Már csak rövid ideig marad köztetek a világosság. Addig járjatok, amíg van világosságotok, nehogy elborítson benneteket a sötétség. Aki sötétben jár, nem tudja, hova megy. (...) Világossággal jöttem a világba, hogy aki hisz bennem, ne maradjon sötétségben.”

Jn 14,9 Már oly régóta veletek vagyok – felelte Jézus –, és nem ismeresz, Fülöp? Aki engem látott, az Atyát is látta. Hogy mondhatod hát: Mutasd meg nekünk az Atyát?”

Jn 14,17 A világ nem kaphatja meg, mert nem látja és nem ismeri. De ti ismeritek, mert bennetek van és bennetek marad.

Jn 17,5-6.25 Most te is dicsőíts meg, Atyám, magadnál: részesíts abban a dicsőségben, amelyben részem volt nálad, mielőtt a világ lett. Kinyilatkoztattam nevedet az embereknek, akiket a világból nekem adtál. A tieid voltak, s nekem adtad őket, és

megtartották tanításodat. (...) Én igazságos Atyám! A világ nem ismert meg, de én ismerlek, s ők is felismerték, hogy te küldtél.

Jn 20,31 Ezeket azonban följegyezték, hogy higgyétek: Jézus a Messiás, az Isten Fia, s hogy a hit által életetek legyen az ő nevében.

Szinoptikus párhuzamok

Mt 3,1.11 Ezekben a napokban Júdea pusztájában fellépett Keresztelő János, (és így prédikált:) Én csak vízzel keresztellek, hogy bűnbánatra indítsalak benneteket, de aki a nyomomba lép, az hatalmasabb nálam. Arra sem vagyok méltó, hogy a saruját hordozzam. Ő Szentlélekkel és tűzzel fog benneteket megkeresztelni.

Mt 4,16 a nép, mely sötétségben ült, nagy világosságot látott. Világosság támadt azoknak, akik a halál országában és árnyékában ültek.

Mt 11,27 Gyertek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok, s akik terhet hordoztok – én megkönnyítlek titeket.

Mk 1,4.7 Történt, hogy Keresztelő János a pusztában hirdette a bűnbánat keresztségét a bűnök bocsánatára. (...) Ezt hirdette: „Aki utánam jön, hatalmasabb nálam. Arra sem vagyok méltó, hogy lehajoljak és megoldjam saruszíját.

Lk 1,13.17.76 Az angyal azonban így szólt hozzá: „Ne félj, Zakariás, mert imád meghallgatásra talált! Feleséged, Erzsébet, fiút szül neked, s te Jánosnak fogod nevezni. (...) Ő maga Illés szellemével és erejével előtte fog járni az Úrnak, hogy az apák szívét fiaik felé fordítsa, az engedetleneket az igazak okosságára térítse, s így a népet előkészítse az Úrnak.

Lk 1,76 Téged pedig, fiú, a Magasságbeli prófétájának fognak hívni, mert az Úr előtt jársz majd, hogy előkészítsd útját.

Lk 10,22 Mindent átadott nekem Atyám. Senki sem tudja, hogy ki a Fiú, csak az Atya, és hogy ki az Atya, azt csak a Fiú vagy akinek a Fiú ki akarja nyilatkoztatni.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Ter 1,1-5 Kezdetkor teremtette Isten az eget és a földet. A föld pusztta volt és üres, sötétség borította a mélységeket, és Isten lelke lebegett a vizek fölött. Isten szólt: „Legyen világosság”, és lett világosság. Isten látta, hogy a világosság jó. Isten elválasztotta a világosságot a sötétstől. A világosságot nappalnak nevezte Isten, a sötétstet pedig éjszakának. Azután este lett és reggel: az első nap.

Kiv 31,18 Miután befejezte szavait, amelyeket a Sínai-hegyen Mózeshez intézett, átadta neki a bizonyság két tábláját, a kőtáblákat, amelyekre Isten ujjai írtak.

Kiv 33,20 Azután hozzáfűzte: „De arcomat nem láthatod, mert nem láthat engem ember úgy, hogy életben maradjon.”

Kiv 34,6 Az Úr elvonult előtte és ezt mondta: „Jahve, Jahve, irgalmas és könyörülő Isten, hosszantűró, gazdag kegyelemben és hűségben.”

MTörv 4,7 Mert hát hol van olyan nagy nép, amelyhez istenei oly közel volnának, mint hozzánk az Úr, a mi Istenünk, amikor csak hozzá folyamodunk?

Zsolt 25,10 Az Úr minden útja kegyelem és hűség azoknak, akik megtartják szövetségét és törvényét.

Zsolt 33,6 Az Úr szavára lettek az egek, s szája leheletére az ég seregei.

Zsolt 40,11 Nem rejtettem el szívembe igaz tetteidet, magasztaltam hűségedet és segítségedet. Kegyelmedről nem hallgattam, a nagy közösség előtt hűségedet nem titkoltam.

Péld 8,22 Alkotó munkája elején teremtett az Úr, ősidőktől fogva, mint legelső művét.

Bölcs 9,1 Atyáim Istene, irgalomnak Ura, aki a szavaddal teremtettél mindent.

Sir 43,31 Ki az, aki látta és le tudná írni, s ki tudná dicsérni, ahogy hozzá illik?

Iz 9,1 A nép, amely sötétben jár, nagy fényességet lát. Akik a halál országának árnyékában laknak, azoknak világosság támad.

Iz 40,5 kkor megnyilvánul majd az Úr dicsősége, és minden ember látni fogja. Igen, az Úr szája mondta ezt így.

Iz 60,1-2 Kelj föl, ragyogj föl, mert elérkezett világosságod, és az Úr dicsősége felragyogott fölötted! Mert még sötétség borítja a földet, és homály a nemzeteket, de fölötted ott ragyog az Úr, és dicsősége megnyilvánul rajtad.

Ez 37,27 Köztük lesz hajlékom, és én az ő Istenük leszek, ők meg az én népem lesznek.

Oz 2,22 Eljegyezlek hűséggel, hogy megismerd az Urat.

ApCsel 19,4 János a bűnbánat keresztségével keresztelt – magyarázta Pál –, a népet meg arra biztatta, higgyenek abban, aki utána jön, azaz Jézusban.

Róm 6,14 A bűn ugyanis többé nem uralkodik rajtatok, mert nem a törvény alá vetve élték, hanem a kegyelemben.

Róm 10,4 Márpedig a törvény végső célja Krisztus, minden hívő megigazulására.

1Kor 2,8 Ezt senki sem ismerte fel a világ fejedelmei közül, mert ha felismerték volna, nem feszítették volna keresztre a dicsőség Urát.

1Kor 8,6 nekünk mégis egy az Istenünk: az Atya, akitől minden származik, s akiért mi is vagyunk, egy az Urunk, Jézus Krisztus, aki által minden van, s mi magunk is általa vagyunk.” Gal 3,26 “Ugyanaz történik, mint Ábrahám esetében: „Hitt Istennek, és ez megigazulására szolgált.

Gal 4,4 De amikor elérkezett az idők teljessége, az Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született, és ő alávetette magát a törvénynek.

Fil 2,7 hanem kiüresítette magát, szolgai alakot öltött, és hasonló lett az emberekhez. Külsejét tekintve olyan lett, mint egy ember.

Kol 1,15-22 Ő a láthatatlan Isten képmása, minden teremtmény elsőszülötte. Mert benne teremtett mindent a mennyben és a földön: a láthatókat és a láthatatlanokat, a trónusokat, uralmakat, fejedelemségeket és hatalmasságokat. Mindent általa és érte teremtetett. Ő előbb van mindennél, és minden benne áll fenn. Ő a testnek, az Egyháznak a feje. Ő a kezdet, az elsőszülött a halottak közül, hogy övé legyen az elsőség mindenben. Úgy tetszett (az Atyának), hogy benne lakjék az egész teljesség, s hogy általa békítsen ki magával mindent a földön és a mennyben, minthogy Ő a kereszten vérével békességet szerzett. Nektek is, akik azelőtt idegenek és ellenséges érzületűek voltatok

gonosz tetteitek következtében, most nektek is megszerezte a kiengesztelődést halandó testében a halál árán, hogy szentté, szeplőtlené és feddhetetlenné tegyen benneteket színe előtt.

Kol 2,9-10 Mert benne lakik testi formában az istenség egész teljessége, s benne lettetek ennek a teljességnek részesei. Ő minden fejedelemségnek és hatalmasságnak feje.

1Tesz 5,4 De ti, testvérek, nem jártok sötétségben, hogy az a nap tolvaj módjára lepjen meg benneteket.

1Tim 1,17 Az örökkévalóság királyának, a halhatatlan és láthatatlan, egyedülvaló Istennek tisztelet és dicsőség mindörökkön örökké! Ámen

1Tim 3,16 Megvallottan nagy dolog az istenfélő élet titka: Aki megjelent testben, igazolást nyert lélekben. Az angyaloknak megjelent, a pogányoknak hirdették. Világszerte hittek benne, s felvételtek a dicsőségbe.

1Tim 6,16 aki egyedül halhatatlan, aki megközelíthetetlen fényességben lakik, akit senki nem látott, s nem is láthat; övé a dicsőség és az örök hatalom! Ámen

Zsid 1,1-3 Sokszor és sokféle módon szólt Isten hajdan az atyákhoz a prófétákban; ezekben a végső napokban Fiában szólt hozzánk, akit a mindenség örökösévé tett, aki által az időket is teremtette. Mint dicsőségének kisugárzása és lényegének képmása, ő tartja fenn hathatós szavával a mindenséget. A bűntől való megtisztítást elvégezve helyet foglalt az isteni Fölség jobbján,

Zsid 2,14 Minthogy a gyermekeknek közös a testük és a vérük, ő is részt kapott belőle, hogy így halálával legyőzze azt, aki a halálon uralkodott, tudniillik az ördögöt.

Jak 1,18.21 Akarattal hívott minket életre az igazság szavával, hogy mintegy zsengeje legyünk teremtményeinek. (...) Ezért hagyjatok fel minden tisztátalansággal és burjánzó gonosszággal, fogadjátok szelídséggel a belétek oltott tanítást, ez képes megmenteni lelketeket.

1Pt 1,23 Nem romlandó, hanem romolhatatlan magból születtetek újjá Isten élő és örök szava által.”

2Pt 1,16 Mert nem kiesztelt meséket vettünk alapul, amikor tudtul adtuk nektek Jézus Krisztus hatalmát és eljövételét, hiszen szemlélői voltunk fenségének.

1Jn 1,1-2 Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit a szemünkkel láttunk, amit szemléltünk és amit a kezünkkel tapintottunk: az élet Igéjét hirdetjük nektek. Igen, az élet megjelent, láttuk, tanúságot teszünk róla, és hirdetjük nektek az örök életet, amely az Atyánál volt, és megjelent nekünk.

1Jn 2,8.13 Másfelől mégis új parancsról írok nektek. Ez benne és bennetek igaz, hiszen már oszladozik a sötétség és világít az igazi világosság. (...) Írom nektek, apák, hogy megismertétek azt, aki kezdet óta van. Írom nektek, ifjak, hogy legyőztétek a gonoszt.

1Jn 3,1-2 Nézzétek, mekkora szeretettel van irántunk az Atya: Isten gyermekeinek hívják minket, és azok is vagyunk. Azért nem ismer minket a világ, mert őt sem ismeri. Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, de még nem nyilvánvaló, hogy mik leszünk. Azt tudjuk, hogy ha megjelenik, hozzá leszünk hasonlók, mert látni fogjuk, amint van.

1Jn 4,2.7.12 Az Istentől származó lelket erről ismeritek fel: minden lélek, amely vallja, hogy Jézus Krisztus testben jött el, Istentől van. (...) Szeretteim, szeressük egymást, mert a szeretet Istentől van, és mindenki, aki szeret, Istentől való és ismeri Istent. (...) Istent soha senki nem látta. Ha szeretjük egymást, bennünk marad az Isten, és a szeretete tökéletes lesz bennünk.” 1Jn 5,13.18.20 “Ezeket azért írtam nektek, akik hisztek Isten Fia nevében, hogy megtudjátok: örök életetek van. (...) Tudjuk, hogy aki az Istentől való, nem vétkezik, mert az Istentől Született ereje megóvjá (a bűntől), és a gonosz nem érinti. (...) Tudjuk, hogy az Isten Fia eljött, és megadta nekünk a belátást ahhoz, hogy megismerjük az Igazat. Mi az Igazban vagyunk, az ő Fiában, Jézus Krisztusban. Ő az igaz Isten és az örök élet.

Jel 3,14 A laodiceai egyház angyalának ezt írta: „Ezt mondja az Ámen, a hű és igaz tanú, Isten teremtésének kezdete.”

Jel 19,13 Vértől ázott ruha van rajta, a nevét Isten Igéjének hívják.

Jel 21,3 Akkor hallottam, hogy a trón felől megszólal egy hangos szózat, ezt mondva: „Íme, Isten hajléka az emberek között! Velük fog lakni és ők az ő népe lesznek, és maga az Isten lesz velük.”

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Poitiers-i Szent Hilarius: Talán azt mondod: a szó, az ige nem más, mint a hang felhangzása, valamilyen dolog kimondása, valamilyen gondolat kifejezése, s ez az ige volt kezdetben Istennél, hiszen a gondolat kimondása örök annak esetében, aki maga is örök. De mégis hogyan volt kezdetben az, ami sem korábbi, sem későbbi időben nem létezik, sőt talán még csak nem is az időben? A beszéd ugyanis nem létezik a megszólalás előtt, és a megszólalás befejeződésével meg is szűnik: eleve a szavak kimondása során el is enyészik, és ha véget érnek a szavak, eltűnik, mert nem létezik többé, amiből kiindultak. Ha figyelmetlenségből esetleg nem hallottad rendesen az első mondatot („kezdetben volt az Ige”), mit érthetsz a másodikból, abból, hogy az Ige Istennél volt? Talán az hangzott el, hogy Istentől volt az Ige, azaz csupán valamiféle titkos gondolat kifejeződésének tekintendő? Vagy talán figyelmetlen volt János, és nem tudta, mi a különbség aközött, hogy az Ige Istentől és aközött, hogy Istennél volt? Ezért állította, hogy az Ige Istennél volt, nem pedig, hogy Istenben? De ezek után máris megismerjük az Ige természetét és valódi nevét. Ezután ugyanis azt állítja János, hogy Isten volt az Ige. Már nem arról hallunk, hogy valamiféle hang felhangzása vagy valamilyen dolog kimondása volna. Az említett Ige tényleges valóság, nem hang; valódi természet, nem valami kifejeződése; Isten, nem pedig elenyésző dolog.

Nazianzi Szent Gergely: „Örvendjenek az egek, ujjongjon a föld”, mivel aki az égben lakik, most már a földön van. Isten Fia megtestesült, féljete és örüljete; féljete a bűn miatt, örüljete a remény miatt. Krisztus Szűztől születik, nők, ápoljátok a szüzességet, mert Krisztus anyái lehettek. (...)

Az ünnep, amit ma ünneplünk Isten eljövetele az emberek közé, mert nem tudunk odalépni az Istenhez vagy jobban mondva visszatérni az Istenhez, amíg el nem hagyjuk a régi embert, és fel nem öltjük az újat; és ahogy meghaltunk a régi Ádámban, úgy élünk Krisztusban; valóban Krisztussal születünk, a keresztre küldetünk, eltemettetünk és feltámadunk.

Ezért ünnepeljük ezt isteni módon és ne ahogy a nyilvános ünnepeken teszik, ne világi lélekkel, hanem világon túlival; ne azt ünnepeljük, ami a miénk, hanem Azt, aki a miénk, vagy jobban mondva azt, aki az Úr; ne okozzunk az ünnepléssel bajt és ne azt ápoljuk, ami a teremtetést illeti, hanem, ami az újrateremtést!

Rievaulxi Szent Aelred: A gyermek Jézus misztériuma. Mivel a mi nagy Urunk, megmaradva a saját természetében, gyermekként született a test szerint, meghatározott időben növekedett és a test szerint fejlődött, mert mi kicsik lélekben, vagy éppen semmik, lelkileg születtünk és növekedtünk a lelki életkorok időrendjében és folyamatában. Így az Ő testi folyamata a mi lelki folyamatunk; és minden dolog, amit Ő tett a különböző életkorokban (akik előre vannak a tökéletességben értik ezt) bennünk valósulnak meg az előrehaladás egyes fokozatain keresztül. Az Ő testi születése, tehát, legyen a modell a mi lelki születésünknek, vagyis a szent megtérésnek; az üldözés, amit Heródes alatt szenvedett, egy szimbóluma a kísértéseknek, amit az ördögtől szenvedünk el megtérésünk kezdetén. Az Ő növekedése Názáretben mutatja előrehaladásunkat az erényekben.

Romanus Melodus: Betlehem újra megnyitotta az Édent. Betlehem újra megnyitotta az Édent, nézzük meg hogyan. Megtaláltuk az örömet egy elrejtett helyen, a barlangban újra felvehetjük a Paradicsom áldásait. Ott, megjelent a sugár, amelynek öntözése által virágzott a megbocsátás. Ott, újra megtaláltatott az a kút, amelyet senki nem tárt fel, ahol egy időben Dávid elhatározta, hogy iszik. Ott, egy szűz, a szülésével, rögtön megszüntette Ádám és Dávid szomját. Siessünk tehát e hely felé, ahol megszületett a piciny gyermek, az Isten, aki minden századok előtt van.

(...) Az újszülöttek üdvözítője maga is újszülött, jászolban fekszik. Édesanyja szemléli Őt és mondja neki: «Mond nekem, fiam, hogy fogantál meg bennem, hogyan fejlődöttél? Nézlek téged, ó szülöttem, bámulattal, (...) látlak téged posztóba csavarva, és íme, szüzességem mindig sértetlen, te vagy az, aki megőrizted azt, amikor méltattál a világra jönni, kis gyermekem, Isten, aki vagy minden századok előtt.»

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

456. A Nicea-konstantinápolyi hitvallással válaszolunk, amelyben megvalljuk: „Értünk, emberekért és a mi üdvösségünkért leszállott a mennyből, megtestesült a Szentlélek erejéből, Szűz Máriától, és emberré lett.” (DS 150.)

457. Az Ige testté lett, hogy minket Istennel kiengesztelve üdvözítsen: „Isten szeretett minket és elküldte Fiát engesztelésül a bűneinkért” (1Jn 4,10). „Az Atya elküldte a Fiút a világ Üdvözítőjéül” (4,14). „Ő azért jelent meg, hogy elvegye a bűnöket” (3,5):

„Orvosra volt szüksége természetünknek, mely betegségben sínylődött. Fölemelőre szorult az ember, aki elesett. Elevenítőre szorult az, aki kiesett az életből. A jóhoz visszavezetőre szorult az, aki elveszítette a jóban való részesedést. A világosság jelenlétére szorult az, akit sötétségbe zártak. Megváltót keresett a fogoly, támaszt a megbilincsel, szabadítót az, akit a rabszolgaság igája görnyesztett. Vajon értéktelen és jelentéktelen dolgok-e ezek, melyek arra indították Istent, hogy leszálljon emberi természetünk meglátogatására, amikor az emberiség oly nyomorúságos és szerencsétlen állapotban volt?” (Nisszai Szent Gergely: Oratio catechetica 15, 3: TD 7, 78 /PG 45, 48/)

458. Az Ige testté lett, hogy így mi megismerjük Isten szeretetét: „Az Isten szeretete abban nyilvánult meg bennünk, hogy Isten elküldte a világba egyszülött Fiát, hogy általa éljünk” (1Jn 4,9). „Mert úgy szeretete Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

459. Az Ige testté lett, hogy a szentség példaképe legyen számunkra: „Vegyétek magatokra igámat és tanuljatok tőlem...” (Mt 11,29). „Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet, senki sem jut az Atyához, csak énáltalam” (Jn 14,6). És a színeváltozás hegyén maga az Atya parancsolja:

„Őt hallgassátok” (Mk 9,7 vö. MTörv 6,4-5). Ő csakugyan a boldogságok modellje és az új törvény normája: „Szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket” (Jn 15,12). Ez a szeretet megköveteli, hogy az ő nyomában járva odaadjuk önmagunkat (vö. Mk 8,34).

460. Az Ige testté lett, hogy bennünket az „isteni természet részeseivé tegyen” (2Pt 1,4): „Isten Igéje azért ember, és aki Isten Fia, azért lett az ember fiává, hogy az ember Isten Igéjével egyesülve és a gyermekké fogadást fölfogva Isten fiává legyen” (Szent Ireneusz: Adversus Haereses 3, 19, 1: SC 211, 374 /PG 7, 939/). „Ő azért lett emberré, hogy mi istenekké váljunk.” (Szent Atanáz: De Incarnatione 54, 3: SC 199, 458 /25, 192/) „Isten egyszülött Fia, mert istenségének részesévé akart tenni minket, magára vette természetünket, hogy emberré lévén az embereket istenekké tegye.” (Aquinoi Szent Tamás: Officium de festo Corporis Christi, martutinum 1. nocturnus, 1. olvasmány: Opera omnia 29. köt. /Párizs, 1876./ 336.)

466. A nesztoriánus eretnokség Krisztusban külön emberi személyt tételezett föl, aki Isten Fiának isteni személyéhez kapcsolódott. Ezzel szemben Alexandriai Szent Cirill és a III. egyetemes Efezusi Zsinat 431-ben megvallotta, hogy „az Ige, személye szerint

(hüposztaszisz szerint) egyesítvén magával az értelmes lélektől átlelkesített testet (...), emberré lett”. (Efezusi Zsinat: Alexandriai Cirill 2. levele Nesztorioszhoz: DS 250.) Krisztus emberségének nincs más alanya, mint Isten Fiának isteni személye, mely fölvette azt, és magáévá tette fogantatása pillanatában. Ezért az Efezusi Zsinat 431-ben kihirdette, hogy Isten Fiának Mária méhében történt emberi fogantatása által Mária „Istenszülő (...), nem azért, mintha az Ige természete vagy istensége eredetének elvét a szent Szűztől vette volna, hanem mert azt a szent és értelmes lélektől áthatott testet vette tőle magára, mellyel az Isten Igéje is személye szerint egyesült, és ezért mondjuk, hogy test szerint született”. (DS 251.)

461. Az Egyház - átvéve Szent János kifejezését („Verbum caro factum est”, ’az Ige testté lőn’, Jn 1,14) - megtestesülésnek nevezi a tényt, hogy Isten Fia magára vette az emberi természetet, hogy abban vigye végbe megváltásunkat. Egy Szent Pál által idézett himnuszban az Egyház így énekli meg a megtestesülés misztériumát:

„Ugyanazt a lelketet ápoljátok magatokban, amely Jézus Krisztusban volt. Ő mint Isten, az Istennel való egyenlőségét nem tartotta olyan dolognak, amelyhez föltétlenül ragaszkodnia kell, hanem szolgai alakot öltött, kiüresítette magát, és hasonló lett az emberekhez. Külsejét tekintve olyan lett, mint egy ember. Megalázta magát és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.”

462. A Zsidókhoz írt levél ugyanerről a misztériumról mondja:

„Krisztus ezért beszél így, amikor a világba lép: »Áldozatot és ajándékot nem kívántál, de emberi testet alkottál nekem. Nem kedves előttem az engesztelő és égőáldozat. Ezért így szóltam: Íme, eljövök, Istenem, hogy teljesítsem akaratomat, mint a könyvtekercsben rólam írva van.«” (Zsid 10,5-7, idézi a Zsolt 40,7-9-et a Septuaginta szerint).

463. Az Isten Fia igaz megtestesülésébe vetett hit a keresztény hit megkülönböztető jegye. „Az Istentől származó lelket erről ismeritek föl: Minden lélek, amely megvallja, hogy Jézus Krisztus testben jött el, az Istentől van” (1Jn 4,2). Ez az Egyház örömteli meggyőződése kezdettől fogva, amikor a „jámorság nagy misztériumát” énekli: Ő „megjelent testben” (1Tim 3,16).

470. Mivel a megtestesülésben, ebben a titokzatos egyesülésben „az emberi természet fölvetetett, de nem semmisített meg”, az Egyház századok során jutott el oda, hogy vallja Krisztus emberi lelkének - értelmi és akarati tevékenységével együtt - és emberi testének teljes valóságát. Ugyanakkor arra is szüntelenül emlékeztetnie kellett, hogy Krisztus emberi természete Isten Fiának isteni személyéhez tartozik, aki magára vette. Aki az emberi természetben jelen van, és mindaz, amit benne művel, a „Szentháromság egyik személyétől” való. Isten Fia tehát közli a maga emberségével sajátos, szentháromságos, személyes létmódját. Krisztus tehát lelkében és testében emberi módon fejezi ki a Szentháromság életét (vö. Jn 14,9-10).

„Isten Fia (...) emberi kézzel dolgozott, emberi értelemmel gondolkodott, emberi akarattal cselekedett, emberi szívvel szeretett. Szűz Máriától születvén valóban egy lett közülünk, a bűnt kivéve mindenben hasonló lett hozzánk.”

471. Laodikeai Apollinarisz azt állította, hogy Krisztusban az Ige helyettesítette a lelket vagy a szellemet. E tévedés ellen vallotta az Egyház, hogy az örök Fiú az értelmes, emberi lelket is magára vette. (Vö. I. Szent Damasus: Epistula Hoti té apostoliké kathedra: DS 149.)

Ez az emberi lélek, amelyet Isten Fia magára vett, valódi emberi megismeréssel rendelkezett. E megismerés önmagában nem lehetett határtalan: térben és időben folyó életének történelmi körülményei között valósult meg. Ezért Isten emberré lett Fia gyarapodhatott „bölcsségben, korban és kedvességben” (Lk 2,52), sőt érdeklődni kellett olyan dolgok iránt, melyeket emberi mivoltában tapasztalati úton kellett megtanulnia (vö. Mk 6,38; Jn 11,34 stb.). Ez megfelelt annak, hogy a "szolgai alakjában" önként kiüresítse önmagát (vö. Fil 2,7).

Ugyanakkor Isten Fiának e valóban emberi megismerése személyének isteni életét fejezte ki (vö. Nagy Szent Gergely: Sicut aqua epistula: DS 475.). „Isten Fia mindent tudott, mégpedig azáltal, aki azt az embert magára öltötte; nem természete szerint, hanem mert az Igével egyesült, (...) az emberi természet, mert egyesült az Igével, minden isteni dolgot is tudott, mégpedig Fölségének megfelelően.” (Szent Maximus Confessor: Quaestiones et dubia Q. I, 67: CCG 10, 155 /66: PG 90, 840./) Ez elsősorban arra a bensőséges és közvetlen megismerésre vonatkozik, amellyel Isten emberré lett Fia rendelkezik az Atyáról (vö. Mk 14,36; Mt 11,27; Jn 1,18; 8,55 stb.). A Fiú emberi megismerésében is megmutatta azt az átható isteni megismerést, mellyel az emberek szívének titkos gondolatairól tudott (vö. Mk 2,8; Jn 2,25; 6,61 stb.).

Krisztus emberi megismerése - a megtestesült Ige személyében az isteni Bölcsességgel való egysége miatt - teljesen tudta azokat az örök terveket, amelyeknek kinyilatkoztatására jött (vö. Mk 8,31; 9,31; 10,33-34; 14,18-20.26-30.). Amiről e tekintetben azt mondja, hogy nem tudja (vö. Mk 13,32), arról másutt magyarázatul adja, hogy nem kapott rá küldetést, hogy föltárja (vö. ApCsel 1,7).

Hasonlóképpen az Egyház a VI. egyetemes zsinaton megvallotta, hogy Krisztusnak két akarata és két természetes tevékenysége van, tudniillik isteni és emberi, melyek nem szembenállnak, hanem együttműködnek úgy, hogy az emberré lett Ige Atyja iránti engedelmisségében emberként akarta mindazt, amit Istenként az Atyával és a Szentlélekkel közösen elhatározott a mi üdvösségünkre (vö. III. Konstantinápolyi Zsinat 681-ben, 18. sessio: Definitio de duabus in Christo voluntatibus et operationibus: DS 556-59.). Az Egyház vallja, hogy „Krisztus emberi akarata ellenállás és ellenszegülés nélkül aláveti magát mindenható, isteni akaratának” (DS 556.)

Mivel az Ige testté lett és valódi emberi természetet öltött magára, Krisztus „teste konkrét emberi test volt” (vö. Lateráni Zsinat 649-ben, 4. kán. DS 504.). Ezért Jézus emberi arca „megfesthető” (vö. Gal 3,1). Az Egyház a VII. egyetemes zsinaton (II. Niceai Zsinat 787-ben, 7. Act.: Definitio de Sacris imaginibus, DS 600-603.) törvényesnek ismerte el, hogy szentképeken megjelenítsék.

Az Egyház azt is kezdettől fogva elismerte, hogy Jézus testében Isten, aki „a maga világában láthatatlan, a mi világunkban láthatóvá lett” (2. karácsonyi prefáció: Missale Romanum, 1970, 396.). Valójában Krisztus testének egyéni vonásai Isten Fiának isteni személyét fejezik ki. Ő ugyanis emberi testének vonásait annyira magáévá tette, hogy szentképen megfestetten tisztelhetők, mert a hívő, aki az ő képét

tiszteli, „benne a megfestett személyt imádja” (II. Niceai Zsinat 787-ben, 7. Act.: Definitio de Sacris imaginibus, DS 601.).

Jézus élete folyamán, haláltusájában és szenvedésében mindannyiunkat együtt és egyenként ismert és szeretett, és mindegyikünkért odaadta önmagát: Isten Fia „szeretett engem és föláldozta magát értem” (Gal 2,20). Ő mindannyiunkat emberi szívvel szeretett. Ezért Jézus szentséges Szíve, melyet bűneink sebeztek meg és üdvösségünkért szúrtak át (vö. Jn 19,34), „kiváltságos jele és szimbóluma (...) annak a szeretetnek, mellyel az isteni Megváltó az örök Atyát és minden embert szüntelenül szeret” (XII. Pius pápa: Haurietis aquas enciklika: DS 3924; vö. Uő: Mystici corporis enciklika, DS 3812.).

437. Az angyal hírül adta a pásztoroknak Jézusnak, mint az Izraelnek ígért Messiásnak a születését: „Ma megszületett a Megváltótok, az Úr Krisztus, Dávid városában” (Lk 2,11). Ő kezdettől fogva az, „akit az Atya megszentelt és a világba küldött” (Jn 10,36), a Mária szűz méhében fogantatott „szent” (vö Lk 1,35). Józsefet Isten arra hívta, hogy vegye magához jegyesét, aki méhében azt hordozta, aki „a Szentlélektől fogantatott” (Mt 1,20), hogy Jézus, „akit a Krisztusnak neveznek”, József feleségétől szülessék Dávid messiási nemzetségében (Mt 1,16).

525. Jézus egy istálló alázatosságában született, szegény családban (vö. Lk 2,6-7); az esemény első tanúi egyszerű pásztorok voltak. Ebben a szegénységben ragyog föl az Ég dicsősége (vö. Lk 2,8-20). Az Egyház nem fárad bele ezen éjszaka dicsőségének megénekelésébe:

„A Szűz ma világra hozza az Örökkévalót,
És a föld a Megközelíthetetlennek egy barlangot kínál.
Az angyalok és a pásztorok magasztalják Őt,
És a bölcsek a csillag nyomán közelednek,
Mert hiszen értünk született
A kicsinyke Gyermeke, az Örök Isten!"

526. Istenhez képest "gyermekké lenni" az Országba történő belépés föltétele (vö. Mt 18,3-4); ehhez meg kell alázkodni (vö. Mt 23,12), kicsivé kell válni; sőt "újra kell születni" (Jn 3,7), Istenből kell születni (Jn 1,13), hogy valaki Isten fiává legyen (Jn 1,12). A születés misztériuma teljesedik bennünk, amikor Krisztus "formálódik" bennünk. Jézus születése e "csodálatos cserének" misztériuma:

Ó, csodálatos cseré! Az emberi nem Teremtője, átlelkesített testet öltvén magára, a Szűztől születni méltóztatott; és férfi közreműködése nélkül jöven a világra, nekünk ajándékozta istenségét.

439. Sok zsidó és néhány pogány is, akik osztoztak a zsidók reménységében, fölismerték Jézusban az Izrael Istene által megígért "Dávid fia" alapvető messiási vonásait (vö. Mt 2,2; 9,27;12,23;15,22;20,30;21,9.15). Jézus elfogadta a Messiás címet, amelyhez joga volt (vö. Jn 4,25,26;11,27), de nem minden főnntartás nélkül, mert kortársai közül nem egy nagyon emberi (vö. Mt 22,41,46) s lényegében politikai értelemben fogta föl (vö. Jn 6,15; Lk 24,21).

496. A hit első megformulázásaitól kezdve az Egyház vallotta, hogy Jézus egyedül a Szentlélek ereje által fogantatott Szűz Mária méhében, állítván ennek az eseménynek testi szempontját is: Jézus „férfi magva nélkül (...) a Szentlélektől fogantatott” (Lateráni Zsinat 649-ben, 3. kánon: DS 503.). Az egyházatyák a szűzi foganásban annak jelét látják, hogy Isten Fia valóban a miénkkel azonos emberi természetben jött el.

Így mondja Antiochiai Szent Ignác (a II. század elején): „Láttam (...), hogy teljes és szilárd hittel hisztek a mi Urunkban, aki valóban Dávid nemzetségéből való test szerint (vö. Róm 1,3), Isten Fia Isten akarata és hatalma szerint (vö. Jn 1,13), valóban Szűztől született; (...) Poncius Pilátus alatt (...) értünk testben valóban fölszögeztetett (...). Valóban szenvedett, mint ahogy valóban föl is támadt”. (Antiochiai Szent Ignác: Szmirnaiakhoz írt levél, 1,2: SC 10 bis 132-134. /Funk 1, 274-276./)

559. Hogyan fogadja Jeruzsálem Messiását? Jézus, aki mindig visszahúzódott a nép törekvése elől, hogy királlyá tegyék (vö. Jn 6,15), most megválasztja az időt, és gondosan előkészíti messiási bevonulását "Atyjának, Dávidnak" városába (Lk 1,32). Ujjongással veszik körül mint Dávid fiát, mint olyat, aki üdvösséget hoz [a Hozsanna azt jelenti: "Ments meg!", "Adj üdvösséget!"]. Most azonban a "dicsőség királya" (Zsolt 24,7-10) "szamáron ülve" (Zak 9,9) vonul be városába: Sion leányát, Egyházának előképét, nem csellel és nem is erőszakkal veti hatalma alá, hanem alázattal, mely bizonyosságot tesz az Igazságról (vö. Jn 18,37). Ezért azon a napon országának alattvalói lesznek a gyermekek (vö. Mt 21,15-16; Zsolt 8,3) és "Isten szegényei", akik úgy köszöntik Őt, ahogy az angyalok hirdették a pásztoroknak (vö. Lk 19,38;2,14). Fölkiáltásukat - "Áldott, aki jön az Úr Nevében" (Zsolt 118,26) - az Egyház ismétli az eucharisztikus liturgia Sanctusában, hogy ezzel kezdje az Úr húsvétjára való emlékezést.

65. „Sokszor és sokféleképpen szólt egykor Isten az atyákhoz a prófétákban, ezekben az utolsó napokban a Fiúban szólt hozzánk” (Zsid 1,1-2). Krisztus Isten emberré lett Fia, az Atyának egyetlen, tökéletes és fölülmúlhatatlan Igéje. Benne az Atya mindent elmondott, és rajta kívül nem adatik más ige. Keresztes Szent János egyebek mellett a Zsid 1,1-2-höz írt magyarázatában ezt világosan kifejezi:

„Nekünk adván, ahogyan adta, a Fiát, aki az ő egyetlen Igéje, ebben az egyetlen Igében mindent elmondott, és más mondanivalója nincs többé. (...) Amit ugyanis korábban csak részletekben mondott a prófétáknak, azt most egészében elmondta, amikor a teljességet, tudniillik a Fiát adta nekünk. Ha ezek után valaki most kérdezni akarná Istent, vagy látomásokat, kinyilatkoztatásokat akarna tőle, az nemcsak esztelenül cselekedne, hanem egyenesen megsértené őt, nem Krisztusra szegezvén a szemeit, illetve valami mást vagy újdonságot keresve rajta kívül.” (Keresztes Szent János: A Kármelhegy útja 2,22, 3-5; Biblioteca Mística Carmelitana 11. köt. Burgos, 1929, 184.)

102. A Szentírás minden szavával Isten egyetlen szót mond: az ő egyszülött Igéjét, akiben teljesen kimondja önmagát (vö. Zsid 1,1-3).

„Kedvességteljesen tudja, hogy Isten egyetlen beszéde húzódik végig minden Íráson, és sok szentnek szája által egy Ige hangzik, akinek mivel kezdetben Isten az Istennél, ott

nincsenek szótagjai, hiszen ott nincs idő.” (Szent Ágoston: Enarratio in Psalmum 103, 4, 1: CCL 40, 1521 /Pl 37, 1378/)

333. A megtestesült Ige életét a megtestesüléstől a mennybemenetelig körülveszi az angyalok imádata és szolgálata. Amikor Isten „bevezeti az elsőszülöttet a világba, ezt mondja: »Imádja őt Isten minden angyala«” (Zsid 1,6). A Krisztus születésekor fölhangzott dicsőítő énekük - "Dicsőség a magasságban Istennek" (Lk 2,14) - továbbhangzik az Egyház dicsőítő imájában. Ők vigyáznak Jézusra gyermekkorában (vö. Mt 1,20; 2,13.19), szolgálnak neki a pusztában (vö. Mk 1,12; Mt 4,11), megerősítik a halálküzdőben (vö. Lk 22,43), amikor megmenekülhetett volna általuk ellenségek kezéből (vö. Mt 26,53), mint egykor Izrael (vö. 2Mak 10,29-30; 11,8). Angyalok "evangelizálnak" is (vö. Lk 2,10) hirdetvén a megtestesülés jó hírét (vö. Lk 2,8-14) és Krisztus föltámadását (vö. Mk 16,5-7). Jelen lesznek Krisztus visszatérésekor, akit hirdetnek (vö. ApCsel 1,10-11), és szolgálni fogják az ítéletkor (vö. Mt 13,41; 25,31; Lk 12,8-9).

1159. A szent kép, a liturgikus ikon elsősorban Krisztust jeleníti meg. A szent kép nem képes megjeleníteni a láthatatlan és fölfoghatatlan Istent. Isten Fiának megtestesülése a képek új "rendjét" nyitotta meg:

„Egykor, mivel sem teste, sem alakja nincsen, Istent egyáltalán nem lehetett ábrázolni. Most azonban, miután testben láthatóvá vált és az emberekkel együtt élt, arról, amit Istenből láttam, készíthetek képet. (...) Mi pedig fedetlen arccal szemléljük az Úr dicsőségét.

1160. A keresztény ikonográfia képbe írja át azt az evangéliumi üzenetet, amit a Szentírás szóval közvetít. A kép és a szó kölcsönösen megvilágítják egymást:

„Összefoglalva: mi őrzünk minden egyházi hagyományt, akár írásban, akár szóban hagyták ránk, anélkül hogy újításokkal helyettesítenénk azokat. E hagyományok egyike az ikonfestészet. Ez, mivel összhangban van az evangélium üzenetével, alkalmas arra, hogy megerősítse hitünket Isten Igéjének valóságos és nem elképzelt megtestesülésében, és nagy gyarapodást hozzon számunkra. Azok a dolgok ugyanis, amelyek kölcsönösen megvilágítják egymást, nyilvánvalóan azonos jelentést hordoznak.”

1161. A liturgikus ünneplés minden jele Krisztusra irányul, így az Istenanya és a szentek képei is: Krisztusról tanúskodó jelek, aki megdicsőül bennük. Őbennük látjuk "a tanúk felhőjét" (Zsid 12,1), akik továbbra is törődnek a világ üdvösségével, s akikkel - mindenekelőtt a szentségek ünneplésében - mi egyek vagyunk. Képeik megmutatják hitünknek az "Isten képmására teremtet" és az Ő "hasonlatosságára" (vö. Róm 8,29; 1Jn 3,2) átalakult embert, és az angyalokat is, akik Krisztusban szintén újra egybe vannak foglalva:

„Szent Atyáink Istentől sugalmazott Tanítóhivatalát és a katolikus Egyház hagyományát követve (mert tudjuk, hogy ez a hagyomány a Szentléleké, aki az Egyházban lakik), teljes bizonyossággal és gondossággal elhatározzuk, hogy mind a drága és elevenítő keresztet, mind a tiszteletreméltó és szent - akár festett, akár mozaikból vagy bármely más megfelelő anyagból készült - képeket Isten szent egyházaiban alkalmazni kell szent edényeken és ruhákon, falakon és táblákon,

magánházakban és utak mentén: mind Istenünknek és Üdvözítőnk, Jézus Krisztusnak, mind Asszonyunknak, az egészen tiszta és szent Istenszülnőnek, a tisztelendő angyaloknak és az összes szenteknek és igazaknak képeit.” (II. Niceai Zsinat: Definitio de sacris imaginibus: DS 600.)

1162. „A képek szépsége és színe serkenti imádságomat. E képek, mint a mező képe, Isten dicsőítésére serkenti a szívemet.” (Damaszkuszi Szent János: De sacris imaginibus orationes 1, 47: PTS 15, 151 /PG 94, 1268/) A szent képek szemlélése, az Isten ígésén való elgondolkodással és az egyházi himnuszok éneklésével együtt beleszövődik a liturgikus jelek harmóniájába azért, hogy az ünnepelt misztérium bevésődjék a szív emlékezetébe, majd a hívők új életében mutatkozzék meg.

2131. A megtestesült Ige misztériumára támaszkodva 787-ben a hetedik egyetemes zsinat Niceában igazolta a képrombolókkal szemben az ikonok tiszteletét: és nemcsak Krisztusét, hanem Isten Anyját, az angyalokét és a szentekét is. Isten Fia a megtestesülésével a képek új "üdvrendjét" indította el.

2502. A szakrális művészet akkor igaz és szép, amikor megfelel sajátos hivatásának: a hitben és az imáadásban fölidézi és dicsőíti Isten transzcendens misztériumát; az Igazság és Szeretet nagyszerű szépségét, mely megjelent Krisztusban, aki „dicsőségének kisugárzása és lényegének képmása” (Zsid 1,3), akiben „benne lakik testi formában az istenség egész teljessége” (Kol 2,9); a Boldogságos Szűz Máriában és az angyalokban és a szentekben tükröződő lelki szépséget. A hiteles szakrális művészet elvezeti az embert a Teremtő és Megváltó, Szent és Megszentelő Isten imáadására és szeretetére és az imádságra.

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA: DOMINUM ET VIVIFICANTEM ENCIKLIKA

5. Az evangélium hirdetésében az apostoloknak különös kapcsolatban kell lenniök a Szentlélekkel. Erről szól Jézus a továbbiakban: „Ha eljön a Vigasztaló, akit az Atyától küldök, az Igazság Lelke, aki az Atyától származik, Ő majd tanúságot tesz rólam. Tegyetek ti is tanúságot rólam, hiszen kezdettől fogva velem voltatok.”

Az apostolok közvetlen tanúk voltak: szemtanúk. Ők „hallották” Krisztust, „saját szemükkel látták”, „szemlélték őt”, sőt „saját kezükkel érintették”, ahogyan ezt ugyanaz a János apostol más helyütt megírta. Ez a Krisztusról szóló emberi, közvetlen és „történelmi” tanúságtétel kapcsolódik a Szentlélekéhez: „Ő tesz tanúságot rólam”. Az Igazság Lelkének tanúságtételével az apostolok emberi tanúsága szilárd alapot nyer. És később nemzedékről nemzedékre századokon át erre a rejtett fundamentumra támaszkodtak Krisztus tanítványai és a hitvallók.

Ha Isten legnagyobb és legteljesebb kinyilatkoztatása az emberek számára maga Jézus, akkor az Igazság Lelkének tanúskodása sugalmazza, biztosítja és erősíti annak hűséges továbbadását az apostolok prédikációja és írásai útján, miközben az apostolok tanúságát emberi szóval biztosítja az Egyházban és az emberiség történetében. „Az isteni kinyilatkoztatást, melyet a Szentírás szövege tartalmaz és élénk tár, a Szentlélek

sugalmazására foglalták írásba”; ezért „a Szentírást ugyanazon Szentlélek segítségével kell olvasni és magyarázni.”

12. Ez új kezdet Isten első, eredeti üdvöt adó önközléséhez képest, amely azonos a teremtés misztériumával. Már a Teremtés könyvének első soraiban ezt olvassuk: „Kezdetkor teremtette Isten az eget és a földet... és Isten lelke (ruah Elohim) lebegett a vizek fölött”. A Szentírást teremtés-fogalma nemcsak a világmindenség létrehívását jelenti, azaz a létezés ajándékát, hanem Isten Lelkének jelenlétét is a teremtésben, vagyis Isten megszentelő önközlésének kezdetét, amelyben minden teremtményét részesíti. Ez elsősorban az emberre vonatkozik, aki Isten képére és hasonlatosságára teremtett: „Teremtsünk embert képmásunkra, magunkhoz hasonlóvá”. „Teremtsünk”: nemde felfogható a többszám, amelyben a Teremtő itt önmagáról szól úgy, hogy valamilyen módon a Szentháromság misztériumát jelzi, elsősorban a Szentháromság jelenlétét az ember teremtésének művében? A keresztény olvasó, aki ezt a misztériumot már ismeri, ennek visszfényét ezekben a szavakban felfedezheti. Mindenesetre a Teremtés könyvében ez az összefüggés megengedi, hogy az ember teremtésében meglássuk Isten üdvösséges önközlésének kezdetét, amennyiben az embert megajándékozza „képmásával” és a hozzá való „hasonlatossággal”.

33. Ez a bűn lényege, amit már a Teremtés könyvének kezdetén is megtalálunk. Isteni kinyilatkoztatás szerint ez minden bűn kezdete és gyökere az emberiség történelmében, a bűn ősforrása egyúttal az egész üdvrend kezdete is. Elmondhatjuk, hogy ezzel a bűnnel kezdődött a gonoszság misztériuma, de ez az a bűn, amelyben a megváltás ereje Isten irántunk való végtelen irgalmának titkából hatékonyá és különös jelentőségűvé vált. Ezt fejezi ki Szent Pál, amikor az első Ádám engedetlenségét szembeállítja Krisztusnak, a második Ádámnak engedelmességével: „Ő engedelmes volt mindhalálig”.

A kezdet tanúsága szerint az ősbűn az ember akaratában és tudatában engedetlenség formájában jelentkezett, mint az emberi akaratnak Isten akaratával való szembefordulása. Ez az első és kezdeti engedetlenség feltételezi annak az igazságnak az elvetését vagy legalább elutasítását, amely benne volt Isten Igéjében, aki a világot teremtette. Ez ugyanaz az Ige, „ki kezdetben Istennél volt”, „ki Isten volt”, „aki nélkül semmi sem lett, ami lett”, mert „minden őáltala lett”. Ez az Ige az örök törvény, minden törvény forrása, amely a világot, de különösen az emberi cselekedeteket irányítja. Tehát, amikor Jézus szenvedésének előestéjén azoknak a bűnéről szólt, „kik nem hisznek benne”, ezekben a szavakban fájdalmasan visszhangzik az a bűn, mely elsődleges formájában sötét árnyékként borul a teremtés titkára. Aki itt szól, nem csupán az Emberfia, hanem „minden teremtmény elsőszülötte, mert benne teremtett minden a mennyben és a földön... minden általa és őbenne”. Ennek az igazságnak a fényénél érthető, hogy a kezdet misztériumának engedetlensége, bizonyos értelemben elővételezi ugyanazt a hitetlenséget, mely a húsvéti misztériumban megismétlődik a „nem hittek benne” formájában. Annak az igazságnak az elvetéséről, vagy legalább az elutasításáról van szó, mely az Atya Igéjében van. Az elvetés gyakorlatilag engedetlenség, annak a kísértésnek hatásos eredménye, mely a „hazugság atyjából” indul ki. Tehát az emberi bűn gyökere az igazság elvetése. Annak az igazságnak, amely az Atya Igéjében van, akiben

kifejeződik a Teremtő szerető mindenhatósága: „az Atyaistennek, az ég és föld teremtetőjének a mindenhatósága és szeretete.”

XVI. BENEDEK PÁPA: VERBUM DOMINI APOSTOLI BUZDÍTÁS

5. Ezen apostoli buzdítással azt szeretném elérni, hogy a Szinódus eredményei hatékonyan befolyásolják az Egyház életét mind a Szentírással való személyes kapcsolatot, mind annak értelmezését a liturgiában, a katekézisben és a tudományos kutatásban, hogy a Szentírás ne maradjon valami régi Szó, hanem élő és aktuális Szó legyen. Ezért a Szinódus eredményeit úgy szeretném bemutatni és elmélyíteni, hogy állandóan hivatkozom a János evangélium prológosára (1,1-18), amely életünk alapját közli velünk: az Igét, aki kezdettől fogva Istennél volt, testté lett és közöttünk lakozott (vö. 1,14). Csodálatos szöveg ez, mely az egész keresztény hitet összefoglalja. János, akit a hagyomány azonosít a tanítvánnyal, akit Jézus szeretett (Jn 13,23; 20,2; 21,7.20), a Krisztussal való találkozásnak és az ő követésének személyes tapasztalatából „mélységes bizonyosságot merített arról, hogy Jézus Isten megtestesült Bölcsessége, és az ő halandó emberré lett örök Szava”. János, aki „látott és hitt” (Jn 20,8), bennünket is segít, hogy a fejünket Krisztus keblére hajtsuk (vö. Jn 13,25), ahonnan az Egyház szentségeinek szimbólumai, vér és víz fakadt. János Apostol és a többi sugalmazott szerző példáját követve engedjük, hogy a Szentlélek vezessen és egyre inkább szeressük Isten Szavát.

6. A bibliai kinyilatkoztatás újdonsága az a tény, hogy Isten egy velünk folytatott dialógusban kívánja megismertetni önmagát.

A Dei Verbum dogmatikus konstitúció elénk tárta ezt a tényt, elismerve, hogy „a láthatatlan Isten szeretetének bőségéből mint barátaihoz szól az emberekhez, és társalog velük, hogy meghívja őket és befogadja a saját közösségébe.” De nem értenénk eléggé Szent János prológosának üzenetét, ha megállnánk annál a megállapításnál, hogy Isten szeretettel közli velünk önmagát. Ugyanis Isten Igéje, aki által „mindenek lettek” (Jn 1,3) és aki „testté lett” (1,14), ugyanaz, aki „kezdetben volt” (1,1). Ha fölfigyelünk a Teremtés könyvében mondott kezdetre való hivatkozásra (vö. Ter 1,1) az abszolút „kezdet” előtt állunk, mely Isten benső életéről beszél. János prológosusa azzal a ténnyel szembesít, hogy a Logosz valóban öröktől fogva van, és ő maga öröktől fogva Isten. Tehát Istenben nem volt olyan idő, amikor a Logosz nem létezett volna. Az Ige a teremtetés előtt létezik. Ezért az isteni élet szívében közösség van, abszolút ajándék van. „Az Isten szeretet” (1Jn 4,16) - mondja másutt ugyanez az Apostol, megmutatva ezzel „a keresztény istenképet és az embernek és az ő életútjának ebből következő képét”. Isten úgy ismerteti meg önmagát velünk, mint a végtelen szeretet misztériumát, amelyben az Atya öröktől fogva a Szentlélekben mondja ki a maga Szavát. Ezért az Ige - aki kezdettől fogva Istennél van és Isten - magát Istent nyilatkoztatja ki nekünk az isteni személyek közötti szeretet dialógusában, és Ő hív meg, hogy vegyünk benne részt. Éppen ezért, mivel a szeretet Isten képére és hasonlatosságára lettünk teremtvé, csak az Igét befogadva és a Szentlélek tevékenysége iránti tanulékonyssággal érthetjük meg önmagunkat. Az isteni Ige kinyilatkoztatásának fényénél világosodik meg végleg az emberi lét rejtélye.

8. Isten Szava - Isten megtestesült örök Igéje, az Üdvözítő, Isten és az ember között az egyetlen közvetítő - alapvető jelentőségének tudatában, és hallgatva ezt a Szót, a bibliai

kinyilatkoztatás rávezet arra, hogy ez a Szó az egész mindenség alapja. Szent János prológusa az isteni Logossal kapcsolatban állítja, hogy „mindenek általa lettek és nélküle semmi se lett, ami teremtetett” (Jn 1,3); a Kolosszeiekhez írt levélben Krisztussal, „az egész teremtés elsőszülöttével” (1,15) kapcsolatban mondja Szent Pál, hogy „mindenek Óáltala és Órá való tekintettel teremtetek” (1,16). A Zsidóknak írt levél szerzője pedig arra emlékeztet, hogy „a hitből ismerjük meg, hogy a világot az Isten szava alkotta, vagyis a látható a láthatatlanból lett” (11,3)?

Ez az igazság számunkra szabadító szó. A Szentírási állítások ugyanis arról beszélnek, hogy minden, ami van nem értelmetlen véletlen eredménye, hanem Isten akarta, az Ő terve szerint létezik, melynek a magva az isteni életben való részesedés följánlása Krisztusban. A teremtés a Logoszból születik, és kitörölhetetlenül magán viseli az elrendező és vezérlő teremtető Értelem kezenyomát. Erről az örömdetes bizonyosságról énekelnek a zsoltárok: „Az Úr Szavától lettek az egek, és szájának leheletétől minden ékességük” (33,6); továbbá: „Ő szólt, és lettek, Ő parancsolt, és megteremtettek” (33,9). Az egész mindenség ezt a misztériumot fejezi ki: „Az egek elbeszéli Isten dicsőségét, és kezének műveit hirdeti az égbolt” (19,2). Ezért maga a Szentírás hív, hogy a teremtést szemlélve ismerjük meg a Teremtőt (vö. Bölcs 13,5; Róm 1,19-20). A keresztény gondolkodás hagyománya el tudta mélyíteni a Szó szimfóniájának e kulcs-szerepét, amikor például Szent Bonaventúra - aki a görög atyák nagy hagyományával együtt látja a Logoszból való teremtés minden lehetőségét - állítja: „minden teremtmény Isten szava, hiszen Istent hirdeti”. A Dei Verbum dogmatikus konstitúció ezt foglalja össze, amikor azt mondja, hogy „Isten, aki az összes dolgokat az Ige által teremtette és tartja fenn, a teremtetett dolgokban örök tanúságot kínál önmagáról az embereknek”.

12. A patrisztikus és középkori hagyomány, amikor a „Szó krisztológiáját” szemlélte, megdöbbenő kifejezést használt: az Ige lerövidítette önmagát, „Az egyházatyák a görög ószövetségi szövegben találtak egy szót Izaiás prófétánál, amit azután Szent Pál is idéz annak bizonyosságként, hogy Isten új útjait mennyire előre hirdették már az Ószövetségben. Ott ezt olvasták: »Isten rövidde tette a Szavát, lerövidítette azt « (Iz 10,23; Róm 9,28) (...) A Fiú maga a Szó, Ő a Logosz: az örök Szó kicsinyke lett - oly kicsi, hogy elfért egy jászolban. Csecsemővé lett, hogy a Szó számunkra elviselhető legyen”. Ezután a Szó nem csupán hallható, nem csupán hangja van, most a Szónak már arca is van, akit tehát láthatunk: a Názáreti Jézus.

Az evangéliumok elbeszélését követve látjuk, hogyan mutatkozik meg Jézus embersége páratlan mivoltában épp Isten Szavával kapcsolatban. Ő ugyanis a maga tökéletes emberségében percről percre megvalósítja az Atya akaratát; Jézus hallja az Atya hangját, és egész mivoltával engedelmeskedik; ismeri az Atyát és megtartja az Ő szavát (vö. Jn 8,55); elmondja nekünk az Atya dolgait (vö. Jn 12,50); „a szavakat, melyeket nekem adtál, én átadtam nekik” (In 17,8). Így tehát Jézus megmutatja, hogy az isteni Logosz adja nekünk magát, de az új Ádámot is, az igaz embert, aki minden pillanatban az Atya akaratát teszi, nem a sajátját. Ő „növekedett bölcsességben, korban és kegyelemben Isten és az emberek előtt” (Lk 2,52). Tökéletesen hallja, megvalósítja magában és közli velünk az Isteni Szót (vö. Lk 5,1).

Végül Jézus küldetése a húsvéti misztériumban teljesedik be: ekkor ott állunk a „kereszt szava” előtt (1Kor 1,18). Az Ige elnémul, halotti lesz a csönd, mert „kimondta magát” az elnémulásig, nem tartogatva már semmit, amit közölnie kellett volna. Az egyházatyák szemlélve e misztériumot, Isten anyja ajkára adják e szavakat: „Szótlan az Atya Szava, aki megteremtett mindent, ami szól; élettelenül hunytak ki annak szemei, akinek szavára és intésére mozog minden, ami él”. Itt valóban a „legnagyobb” szeretetet tanúsították irántunk, azt, amely odaadja életét a barátaiért (vö. Jn 15,13).

E nagy misztériumban Jézus úgy mutatkozik, mint az Új és Örök Szövetség Szava: Isten szabadsága és az ember szabadsága véglegesen találkozott az Ő megfeszített testében, egy feloldhatatlan és örök érvényű szövetségben. Az utolsó vacsorán az Eucharisztia alapításakor maga Jézus beszélt az Ő vére ontásában megkötött „új és örök szövetségről” (vö. Mt 26,28; Mk 14,24; Lk 22,20), amikor úgy mutatkozott, mint a fölláldozott igaz bárány, akiben beteljesedik a rabszolgaságból való végső szabadulás.

A föltámadás fényességes misztériumában a Szó e hallgatása a maga hiteles és végső jelentésében mutatkozik meg. Krisztus, Isten megtestesült, megfeszített és föltámadott Szava mindenek ura; ő a Győztes, a mindeneket ítélő Pantokrátor, és őbenne így mindenek örökre össze lettek foglalva (vö. Ef 1,10). Krisztus tehát „a világ világossága” (Jn 8,12), az a világosság, mely „a sötétségben világít” (Jn 1,5), s amelyet a sötétség nem tudott legyőzni (vö. Jn 1,5). Most értjük meg egészen a 119. zsoltárt: „Lámpás a lépéseimnek a te szavad, világosság az én utamon” (105. v.); ez a föltámadott Szó a végső világosság a mi utunkon. A keresztények kezdettől fogva tudatában voltak annak, hogy Krisztusban Isten Szava személyként van jelen. Isten Szava az az igaz világosság, amelyre az embernek szüksége van. Igen, a föltámadásában Isten Fia úgy kelt föl, mint a világ Világossága. Most ha Ővele és Őáltala élünk, a világosságban élhetünk.

108. A világgal való törődés, amit Isten Szava megkíván tőlünk, ara készítet, hogy új szemmel nézzünk az Ő teremtetett világára, amely önmagában is hordozza az Ige nyomait, aki által mindenek teremtetek (vö. Jn 1,2). Ugyanis mint az evangélium hallgatói és hirdetői a teremtésért is felelősséggel tartozunk. A kinyilatkoztatás, miközben megismerteti velünk Istennek a kozmossszal kapcsolatos tervét, megtanít elítélni azt a helytelen emberi magatartást, amikor az ember nem a Teremtő tükröződését látja a dolgokban, hanem gátlástalan manipuláció pusztá tárgyának tekinti azokat, így hiányzik az emberből az a lényegi alázat, amely lehetővé teszi számára, hogy a teremtésben Isten ajándékát lássa és az Ő tervei szerint bánjon vele. Annak erőszakossága, aki úgy él, mintha Isten nem létezne, kizsákmányolja és elszennyezi a természetet, mert nem ismeri föl benne a teremtmő Szó művét.

Ebben a teológiai összefüggésben szeretném idézni a szinódusi Atyák szavát, akik emlékeztettek rá, hogy „A Szentírásban és az Egyház élő hagyományban található Isteni Szó elfogadása a dolgok új látásmódját alakítja ki és elősegíti az igazi ökológiát, amelynek forrása a hívő engedelmesség (...) és megújítja a teológiai fogékonyságot a Krisztusban teremtetett mindenség iránt”. Az embereket újra rá kell nevelni, hogy meg tudják csodálni és el tudják ismerni a teremtetett dolgokban megnyilvánuló igazi szépséget.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

Az ünnepi evangéliumi szakasz a Logosz-himnusz, Szent János könyvéből (Jn 1,1-18; rövidebb forma: Jn 1,1-5.9-14). Isten örökkévaló Igéjének világba jövetelét hirdeti, mellyel az volt a célja, hogy megvilágítson minden embert. Ezt a fény-szimbolikát követi az *alleluja vers* is:

„Fölragyogott ránk a szent nap, jöjjetek, nemzetek, és imádjátok az Urat, mert nagy fényesség szállt le a földre.” A „nemzetek” kifejezés magában hordozza azt az egyetemes távlatot, amit az evangélium is közvetít: az Úr minden ember megvilágosítását kívánja – ha nem is fogadja be mindenki, Isten eredeti szándéka akkor is minden ember üdvössége. Az örömhír egyetemességét közvetíti a *válaszos zsoltár* is (Zsolt 97,1.2-3ab.3cd-4.5-6): „A föld minden határa látta üdvözítő Urunknak jóságát.” (Zsolt 97,3) Ugyanezt a zsoltárverset idézi az áldozási ének is. Szintén a fényszimbolikához köthetők a *szentlecke* szavai Jézus Krisztusról (Zsid 1,1-6): „Benne ragyog az Istenség, ő az Atya képmása, és hathatós szavával ő tartja fenn a mindenséget.” (Zsid 1,3) A *karácsonyi I. prefáció* szövegének témája Krisztus mint fény: „Az Ige megtestesülésének titka által (a te) dicsőséged új fénye ragyogott föl nekünk, – hogy amikor látható alakban ismerjük meg az Istent, a láthatatlan világ szeretetére gyulladjunk általa.”

Emellett fontos gondolat az evangéliumban az, hogy az Ige, aki Jézusban öltött földi testet, az Atyának Fia, Egyszülöttje, ugyanakkor öröktől fogva létezik s előbb volt minden embernél, illetve a világban minden őáltala lett. Ennek a nehezen megérthető, ugyanakkor rendkívüli jelentőségű üzenetnek az előképét fedezték fel a liturgikus szövegek összeállítói a *kezdőénekül* szolgáló izajási szakaszban (Iz 9,6): „Gyermek született, Fiú adatott nekünk, az ő vállára kerül az uralom. Így fogják hívni: Isten örök terveinek Hírnöke.” Ez a gondolat a *karácsonyi II. prefációban* köszön vissza: „Világrajötteének most ünnepezt szent titka révén – láthatóan megjelent köztünk a láthatatlan, élő Isten. Az idő kezdete előtt született, mégis időbeli létezést vállalt: hogy önmagában felemeljen mindent, ami veszni indult, így helyreállítsa a világ rendjét, – és az elbukott embert ismét a mennyek országába hívja.”

A földre érkező Istent nem fogadta be mindenki, de „mindazoknak azonban, akik befogadták, hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek” (Jn 1,12). Ehhez kapcsolódik az *egyetemes könyörgések bevezetője*: „Testvéreim, Megváltónk születésének ünnepén az istengyermekség örömeivel fohászkodjunk az Úrhoz.”, illetve az ötödik *egyetemes könyörgés*: „Add Urunk, a Karácsony boldogságát a gyermeket váró édesanyáknak, az újszülötteknek pedig add meg az istengyermekség kegyelmét!”. A megtestesüléssel, ahogyan az atyák korában megfogalmazták, „csere” ment végbe: az isteni és emberi természet közti „csere” arra utal, hogy az ember bűnös volta felcserélődik az istengyermekség állapotával – Krisztus emberségünkben való részesedése által részesedünk az isteni dicsőségben. Erről szól a kezdő könyörgés: „Istenünk, te az emberi természet méltóságát csodálatosan megalkottad, és még csodálatosabban megújítottad. Add, kérünk, hogy részesedjünk Fiad istenségében, aki szeretetből magára vette emberi

természetünket. Aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké.”, valamint a papnak ez *egyetemes könyörgéseket lezáró kérése* is: „Urunk, Jézus Krisztus! Te részese lettél emberi természetünknek; engedd, hogy mi pedig megtestesülésed titka által isteni dicsőségben részesüljünk. Aki élsz és uralkodol mindörökkön-örökké.”

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

ÉNEKLŐ EGYHÁZ:

Gyermek született nekünk (517)

<http://nepenektar.hu/idoszak/karacsony/liturgia/13/intr/305/gyermek-szuletett-nekunk-puer-natus-est>

Meglátta a föld minden határa (518)

<http://nepenektar.hu/idoszak/karacsony/liturgia/13/gr/306/meglatta-a-fold-minen-hatara-viderunt-omnes>

Gyermek születék Betlehemben (25)

<http://nepenektar.hu/idoszak/karacsony/liturgia/22/cantio/137/gyermek-szuletek-betlehemben-puer-natus-in-betlehem>

GITÁROS, ILLETVE TAIZEI ÉNEKEK:

Adeste fideles (Jöjjetek, hívek, Notre Dame- 2016)

<https://www.youtube.com/watch?v=9rUFy3Id7aI>

Sillye Jenő: Csillag gyúlt

<https://www.youtube.com/watch?v=cSOpCpWqxcc>

Sillye Jenő: Örülj testvérem

<https://www.youtube.com/watch?v=QSCBQ2wqYgI>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Weörös Sándor – Ima

Köszöntelek a folyók zúgásával
a felhő-arcú hegyekkel,
a hegy forma fellegekkel,
a gong-alakú csillagokkal,
köszöntelek a szivárvánnyal,
az éj minden tűzével, és végül
az ámulatos nap-ragyogással:
mind a tiéd! valamennyiben itt vagy,
akkor is, ha szenderegsz és úgy is,
ha leszállsz hozzánk váratlanul
s a teremtmények seregének

megvilágítod újra meg újra
kerek pajzsaidat, eleven mezőkön
és rideg mérföldköveken heverőket,
egyszerűségük örök titkában,
nyíltságuk rejtelmében,
miket állandó ittlétük miatt
oly könnyen, szüntelenül feledünk.

Hamvas Béla – Isten tenyerén ébredtem

Isten tenyerén ébredtem, s lenéztem a Földre,
Hófehér csúcsokra, kopár legelőkre.
Kanyargós folyók tükrében láttam kelni a Napot,
Sugaraiban álmos hajnal mosakodott.
Láttam az óceánt gyermekként ragyogni
Sirályokat felette felhőkkel táncolni,
Láttam a békét az emberek szívében,
Láttam az erdőket fürödni a fényben.
Láttam sok-sok mosolyt és láttam a reményt,
Láttam az embert, és láttam a zenét,
Láttam a földet szeretetben élni,
Láttam a csöndet a széllel zenélni.
Láttam Istent amerre csak néztem,
Miközben éppen az Ő tenyerében ültem,
S az Ő hangján szólt hozzám a szél,
Mint anya, ki gyermekének mesél,
Millió apró tükörben láthatod magadat,
Hisz olyannak látod a világot, amilyen Te vagy!

Neale Donald Walsch – Beszélgetések Istennel (részlet)

Volt egyszer egy lélek, aki fénynek ismerte önmagát. Léven újdonság lélek, türelmetlenül vágyott a megtapasztalásra.

- Én vagyok a fény!- mondogatta - én vagyok a fény! Ám mindaz, amit erről tudott és mondott, nem helyettesíthette a megtapasztalását.

Márpedig abban a birodalomban, ahol ez a lélek felbukkant, semmi más nem létezett, csak fény, fény és fény. Valamennyi lélek nagyszerű volt, valamennyi lélek csodálatos volt, és valamennyi lélek az én fenséges fényemmel ragyogott.

Ilyenformán a szóban forgó kis lélek úgy érezte magát, mint gyertyaláng a napsütésben. A legnagyobb ragyogás közepette, melyhez ugyan maga hozzátette a sajátját, nem láthatta önmagát, nem tapasztalhatta meg önmagát annak, Aki és Ami valójában.

Majd az történt, hogy ez a lélek epekedve sóvárgott megismerni önmagát. És oly hatalmas volt a vágyódása, hogy így szóltam egy napon:

Tudod-e kicsike, mit kell tenned, hogy kielégítsd a te hatalmas vágyódásodat?

Mit, Istenem, mondd, mit? Bármit megteszek! - kiáltotta a kicsi lélek.

El kell választanod magad tőlünk, a többiektől, válaszoltam. Folyamodj a sötétséghez!

Mi az a sötétség, ó szentséges Egy? - kérdezte a kicsi lélek.

Az, ami te nem vagy - válaszoltam, és a lélek megértette.

Követte a tanácsomat. Eltávozott a mindenségéből, és egy másik tartományba költözött. Ebben a tartományban a lélek rendelkezett azzal a hatalommal, hogy megtapasztaljon mindenféle sötétséget, és meg is tette.

Ám a sötétség közepette egyszer csak felkiáltott:

"Atyám! Atyám! Miért hagytál el engem?" - miként Te, amikor a legsötétebbnek tartott időket éled.

Én azonban soha nem hagylak el téged, mindig melletted vagyok, és készen állok rá, hogy emlékeztesselek arra, Aki Valójában Vagy, és mindig készen állok rá, hogy hazahívjalak. Ezért mondom, hogy legyél fény a sötétségben, és ne átkozd a sötétséget! És ne feledd, hogy Ki Vagy, olyankor sem, amikor mindenfelől körül fog mindaz, ami nem vagy! Csak adj hálát a teremtésért, akkor is, ha éppen a megváltoztatására törekszel. És tudd, hogy amit a legnagyobb megpróbáltatásod idején teszel, az lehet a legnagyobb diadalod. Mert az általad teremtetett tapasztalat annak kinyilvánítása, Aki Vagy, - és Aki Lenni Akarsz.

Azért meséltem el ezt a kis történetet - a lobogó kis lélekről szóló tanmesét - hogy jobban megérthesd, miért éppen olyan a világ, amilyen; és hogyan változhat meg mindez egyetlen pillanat leforgása alatt, ha mindenki emlékszik legmagasztosabb valósága isteni igazságára. Bárki érezheti magát megbántva, bárki érezheti úgy, hogy ártalmára voltak, ám amikor visszatértek az Örök Birodalomba, rájöttek majd, hogy nem ért benneteket semmiféle kár. Akkor meg fogtok bocsátani azoknak, akikről azt hittétek, hogy megbántottak benneteket, mert tudatosulni fog bennetek a Magasabb Rendű terv.

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Mire utalnak az Ige kapcsán az alábbi képek, kifejezések: élet, világosság, kegyelem, igazság?
- Mennyire ismerem fel, hogy a világosság a világba jött?
- Mit jelent számomra, hogy Isten gyermeke vagyok?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Istenünk, te az emberi természet méltóságát csodálatosan megalkottad, és még csodálatosabban megújítottad. Add, kérünk, hogy részesedjünk Fiad istenségében, aki szeretetből magára vette emberi természetünket. Aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Sarutlan Kármelita Nővérek imádsága

Abba! Atya! Végtelen isteni szereteted legerősebb bizonyítékát adtad nekünk, amikor elküldted hozzánk egyetlen Fiadat, aki a betlehemi Kisded személyében jelenik meg

földünkön, hogy magára véve emberi természetünket, osztozzon velünk életünk minden rezdülésében, a bűnt kivéve, a szülők iránti hálás bizalmunkban, örömeinkben és fájdalmakban, feszültségekben és elhagyatottságban, boldogságban és reménységben. Tudod, hogy sok veszély fenyeget minket ami megakadályozhat az Ő befogadásában, de mégis add nekünk azt a páratlan kegyelmet, hogy szemlélhetjük arcán dicsőségedet. Mivel dicsőségéből igazság és kegyelem árad, képesek leszünk őt befogadni, aki övének nevez bennünket és hatalmat ad nekünk arra, hogy gyermekeiddé váljunk. És nem csak gyermekeiddé leszünk, hanem őszinte, határozott tanúiddá; minden nehézség ellenére reménykedni fogunk végtelen jóságodban, tanúságot teszünk irántunk való üdvözítő tervedről, és Fiaddal együtt a Szentlélek világosságában minden testvérünk arcán egy szeretett gyermeked vonásait fogjuk felismerni. Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Az Ige testté lett, és közöttünk lakott (Jn 1,1-18)

(Forrás: catholicpic)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

– Isten annyira szeret minket, hogy alkalmazkodik a mi törékeny értelmünkhöz és mindig sokféle úton bizonyítja a létét, szeretetét.

- a megtestesült Ige: Jézus Krisztus végérvényesen velem van, ha rá figyelek, megismerhetem az Atyát.
- Isten gyermekei lehetünk. Isten minden emberért eljött a világba.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- még jobban keressem az Istent a mindennapjaimban.
- elmélyüljek istengyermekségemben.
- én is megpróbáljak világosság lenni mások számára.

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Karácsony, Ünnepi szentmise („C” év)
Borítófotó © Cathopic

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Poitiers-i Szent Hilarius: gondolatait Görföl Tibor fordította.

Nazianzi Szent Gergely, Rievaulxi Szent Aelred és Romanus Melodus gondolatait a *La Bibbia commentata dai Padri*. (Città Nuova Editrice, 2017) kötet szövege alapján Rácz Dávid foglalta össze.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Weörös Sándor - Ima: <http://www.ars-sacra.hu/vers.php?vers=24>

Hamvas Béla – Isten tenyerén ébredtem: <http://www.ars-acra.hu/vers.php?vers=117>

Neale Donald Walsch – Beszélgetések Istennel: <http://blog.xfree.hu/myblog.tvn?SID=&kat=1864&n=blueflower>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a *lectio divina* munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szilgy Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2021

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levélcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu